

Ksanthos Kazı ve Araştırmaları 2006

Excavations and Researches at Xanthos in 2006

Jacques des COURTILS

Ksanthos 2006 yılı çalışmaları Temmuz ayını kapsamıştır. Bakanlık temsilcisi Sayın N. Malkoç'a teşekkürlerimizi sunarız.

1. Restorasyon, Takdim ve Koruma Çalışmaları (Res. 1):

Yazıtlı dikmenin restorasyon olanaklarını incelemek üzere bu yıl bir araştırma başlatılmıştır. Anıt Likçe dilinde bilinen en uzun yazıta sahip olduğundan, tarihi önemi çok büyüktür. Anıtın üst kısmı kırıktır ve onarıma ihtiyacı vardır. Ayakta ve özgün yerinde duran üst kısım ve mezar odasına ait olup da Ksanthos'ta muhafaza edilen parçalar üzerinde bir değerlendirme yapılmış; taş onarımı konusunda bir uzmandan yardım alınmasına karar verilmiştir.

Doç. Dr. F. Prost'un sorumluluğunda dikilitaşın arka alanında temizlik çalışmaları yapılmış ve bir sondaj açılmıştır. 2005'te bulunan duvarın devam ettiği anlaşılmıştır (Res. 2).

Kuzey-güney yönelimli ana cadde cardo maximus'ta, özellikle de sivil bazilikanın cephesinde temizlik çalışmaları yapılmıştır. Bu anıtın kapıları kısmen toprakla,

Res. 1 Yazıtlı dikme ve çevresi

Fig. 1 The Inscribed pillar and its environs

The 2006 campaign at Xanthos lasted through the month of July. We would like to express our thanks to N. Malkoç, the state representative.

1. Restoration, presentation and conservation works (Fig. 1):

A research was initiated this year to investigate the feasibility for the restoration of the Inscribed pillar, which is of great importance as it carries the longest inscription surviving in the ancient Lycian language. The upper part of the monument is broken and is in need of repair. The in situ standing upper part and other fragments belonging to its upper part and the upper part of the burial chamber which remains in situ at Xanthos were studied; and an evaluation was made and consequently the necessary assistance from a specialist on stonework restoration was required.

Assoc. Prof. Dr. F. Prost conducted the cleaning work behind the Pillar and a sounding trench was dug. The wall exposed in 2005 was seen to continue here (Fig. 2).

Cleaning work was done in the cardo, in particular in front of the civic basilica. The gates of this monument were blocked in part with earth filling and in part with large blocks that had tumbled down here. The earth filling was removed and the large blocks were rearranged facilitating visits to the site (Fig. 3).

The west agora was also cleaned. A base not belonging to the structure but which was left on a step of the porticos was removed. On the other hand, two spolia bases reused in later periods were replaced in the south portico.

2. Central Area (Figs. 4-5):

Excavations in the central area were conducted under the direction of L. Cavalier. Two new soundings were opened in the west portico of the north agora. This work

Res. 2 Antik duvarın köşesi

Fig. 2 A corner of the ancient wall

büyük çapta da yuvarlanarak gelmiş blok taşlarla örtüldür. Toprak boşaltılmış, blok taşlar ise bu kısmın ziyareti kolaylaştıracak şekilde düzenlenmiştir (Res. 3).

Batı agorası da aynı şekilde temizlenmiştir. Bu anıta ait olmayan ama portikolardan birinin basamağına bırakılmış altlık kaldırılmıştır. Buna karşılık, geç dönemde yeniden devşirme olarak kullanılmış olan güney portikonun iki altlığı yerine yerleştirilmiştir.

2. Merkezi Kısım (Res. 4-5):

Ksanthos'un merkez kısmındaki kazı çalışmaları L. Cavalier'nin sorumluluğunda yürütülmüştür. Kuzey agorasının batı portikosunda iki yeni sondaj kazısı daha başlatılmıştır. Bu çalışmalar doğrudan kayanın üzerine oturan ve zanaatçıları toplayan bir yerleşimin varlığını ortaya çıkartmışsa da, sonraki tahribatlardan dolayı çok az kalıntı kalmıştır. Küçük taşlardan yapılmış duvar izleri ile süzme kabı olarak kullanılan ve yataylamasına ikiye ayrılan bir pithosun kalıntıları ele geçmiştir.

Daha önceki kazı dönemlerinde ortaya çıkartılan, küçük taşlarla örülü ve yüksek eşikli kapılara sahip olan duvar, oldukça büyük bir binaya aittir (Res. 4). Bu yıl yapılan temizleme çalışmalarıyla binanın planı kısmen tamamlanabilmiştir.

Seramik malzemenin C. Rocheron tarafından incelenmesi sonucunda aşağıda sıralanan kronolojik gözlemlere varılmaktadır:

- Bu sektörde Hellenistik Dönem'de zanaatçıların yerleştiği bir kurum burada yer almıştır,
- Yine bu dönemin sonunda, küçük taşlarla örülü ve muhtemelen bitirilmemiş ama düzenli bir plana sahip başka büyük bir binaya yerini bırakmıştır,

Res. 3 Cardo maximus, temizlik çalışmalarından sonra

Fig. 3 The cardo maximus after the cleaning work

revealed the presence of a settlement on bedrock that housed artisans; however, the remains are scarce due to subsequent damage to this area. The remains of walls built from small stones and the remains of a pithos cut horizontally in two and which was used as a strainer were uncovered.

The wall with doorways with high thresholds and built from small stones was uncovered in previous campaigns and this wall belongs to a quite large structure (Fig. 4). The cleaning work done this year allowed the partial completion of the building's plan.

Investigation of pottery finds by C. Rocheron allowed the following chronological sequence to be established:

- In the Hellenistic period, an artisan institution was here,
- At the end of this period, the site was occupied by another large structure, built from small stones but having a regular layout and which was probably not completed,
- These buildings were replaced by a portico built in the Roman period during the course of the rebuilding of the city centre (2nd century),
- Before this area was entirely destroyed, in the 5th century, the floor of the portico was paved with mosaics.

This year's campaign verified the chronology of this area; thus, we are able to say that our previous hypothetic observations can be considered correct:

- The city centre of Xanthos was densely settled before the Roman period,
- The Hellenistic structures here, especially the building with high thresholds, represent noteworthy

Res. 4 Kuzey Agoranın sondajların kuzeyden genel görünüşü
Fig. 4 Soundings in the north agora, seen from the north

- Bu binalar Roma Dönemi'nde (İ.S. 2. yy.), şehrin merkezinin yeniden inşası sırasında yerlerini bir portikoya bırakmışlardır,
- Bu kısmın genel yıkımından önce, İ.S. 5. yy.'da portikonun tabanı bir mozaikle süslenmiştir.

Bu yılki çalışmalar bu kısmın kronolojisini kesinlikle saptamamızı sağlamıştır ve böylece şimdiye kadar varsaydığımız hipotez halindeki gözlemlere kesin gözleyle bakabiliriz:

- Ksanthos şehir merkezi Roma Dönemi'nden önce de yoğun yerleşime sahne olmuştur,
- Özellikle yüksek eşikli büyük bina gibi, burada bulunan Hellenistik Dönem'den binalar dikkati çeken mimarî bir özelliği temsil etmekte ve ilk kez Likya arkeolojisinde, Hellenistik Dönem'e has bir mimari hakkında bir bakış açısı sunmaktadır.

3. Güneydoğu Sektör:

Klasik Dönem'e ait bir binanın duvarı ve Arkaik Dönem'den kalma çok sayıda alçak kabartma gibi olağanüstü ilginç keşifler yapmamızı sağlayan bu kısmın kazısına üçüncü yılında da devam edilmiştir. J. des Courtils'in yönettiği ve F. Lafrenière'in sürdürdüğü kazı bu yıl da oldukça ilginç sonuçlar vermiştir:

- Klasik Dönem'e ait binanın güney sınırı ortaya çıkarılmış, ancak binanın fonksiyonu tam olarak anlaşılamamıştır;
- Daha önce keşfettiğimiz alçak kabartmalar serisine iki yeni parça daha eklenmiştir. Ne yazık ki çok küçük parçalar halindedir; bir hayvanın arka ayakları görülmektedir (Res. 6). Geçen yıllarda bulunan hayvanlar ve bu yeni parçalarla bu betimlenmenin

Res. 5 Batı portikosundaki sondaj
Fig. 5 Sounding in the west portico

architecture and, for the first time in Lycian archaeology they provide us with a new angle on the architecture peculiar to the Hellenistic period.

3. Southeast sector:

Excavations continued in the Southeast Sector which, in the previous years, has yielded very interesting results such as the wall of a structure from the Classical period and numerous low reliefs dating from the Archaic period. This year's campaign was directed by J. des Courtils and conducted by F. Lafrenière has produced many interesting results:

- *Although the wall forming the southern border of the Classical period structure has been exposed, the function of this monument remains unknown,*
- *Two new pieces were added to the low relief series that had been previously uncovered. However, these are all very small fragments and carry the depiction of the hind limbs of an animal (Fig. 6). Including the animal depictions uncovered previously together with this year's finds, we may conjecture that this depiction covered a wide area and possibly belonged to a large structure. Excavations here will continue.*
- *The remains of a 5th century A.D. house were identified during the excavations. This area was densely settled in the Early Byzantine period, is an important indication regarding the city's history.*

4. Epigraphic studies:

The epigraphists Prof. Dr. P. Baker and Prof. Dr. G. Thériault surveyed the Acropolis hill in this year's short

oldukça geniş bir alan kapladığı ve büyük bir yapıya ait olduğunu düşünebiliriz. Bu kısmın kazısı sürdürülecektir.

- Kazılar sırasında İ.S. 5. yy.'a ait bir evin kalıntıları tespit edilmiştir. Bu alan Erken Bizans Dönemi'nde oldukça yoğun bir yerleşmeye sahne olmuştur ki bu da şehrin tarihi açısından önemlidir.

4. Epigrafik İncelemeler:

Epigraflar Prof. Dr. P. Baker ve Prof. Dr. G. Thériault bu yıl kısa çalışmalarında akropol tepesini konu edinmişlerdir. Tahmin edileceği gibi sonuçlar hayli zayıf olup yalnızca bazı yazıt parçaları bulunmuştur.

Res. 6 Arkaik Dönem'e ait kabartma parçası

Fig. 6 Relief fragment dating from the Archaic period

term work. The results are very weak, as would be expected and only some few inscription fragments were found.